АСОЦИАЦИЯ НА ИНДУСТРИАЛНИЯ КАПИТАЛ В БЪЛГАРИЯ | БЪЛГАРСКА СТОПАНСКА КАМАРА - СЪЮЗ НА БЪЛГАРСКИЯ БИЗНЕС | КРИБ КОНФЕДЕРАЦИЯ НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ И ИНДУСТРИАЛЦИТЕ В БЪЛГАРИЯ | КОНФЕДЕРАЦИЯ НА НЕЗАВИСИМИТЕ СИНДИКАТИ В БЪЛГАРИЯ | КОНФЕДЕРАЦИЯ НА ТРУДА „ПОДКРЕПА"

Изх. № 03-00-31/ 29.10.2026 г.

ДО

Г-Н РУМЕН РАДЕВ
МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ

Г-Н ГЪЛЪБ ДОНЕВ
ЗАМЕСТНИК-МИНИСТЪР ПРЕДСЕДАТЕЛ,
МИНИСТЪР НА ФИНАНСИТЕ И
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НСТС

Г-ЖА ИВА ПЕТРОВА
МИНИСТЪР НА ЕНЕРГЕТИКАТА

ОТНОСНО: Искане за спешна среща във връзка с рязкото поскъпване на електроенергията

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН РАДЕВ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ДОНЕВ,
УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПЕТРОВА,

От името на национално представителните организации на работодателите - АИКБ, БСК, КРИБ, и на работниците и служителите – Конфедерация на независимите синдикати в България (КНСБ) и Конфедерация на труда „Подкрепа", се обръщаме към Вас с настоящото съвместно писмо, защото ситуацията на пазара на електроенергия вече засяга едновременно устойчивостта на предприятията, заетостта и доходите на работещите и жизненото равнище на българските домакинства. Затова позицията ни е обща и искането ни е за незабавен диалог на най-високо равнище.

Обръщаме внимание върху **безпрецедентния ценови натиск върху предприятията.** По данни от пазарния сегмент „Ден напред" на Българската независима енергийна борса и от Фонд „Сигурност на електроенергийната система" средномесечните цени през последните месеци се развиват по следния начин:

Месец	***Средна цена, €/MWh***	***Изменение спрямо предходния месец***
Май 2026 г.	101,07	–
Юни 2026 г.	98,08	–3,0%
Юли 2026 г.	111,74	+13,9%
Август 2026 г.	143,15	+28,1%
Септември 2026 г.	166,24	+16,1%
Октомври 2026 г. (към 27 октомври)	221,59	+33,3%

От юни до октомври т.г. цената се е увеличила с около 126%, а спрямо октомври 2025 г. – с приблизително 82%. **За 29 октомври 2026 г. вече е обявена дневна цена от 320,13 €/MWh**. Това не са обичайни пазарни колебания, а продължителна и ускоряваща се тенденция, която настъпва в началото на отоплителния сезон и преди зимните пикови месеци.

Електроенергията е ключов разход за промишлеността, преработвателния сектор, хранителната индустрия, транспорта, търговията и услугите. Предприятията, които съставляват преобладаващата част от българския бизнес и осигуряват основната част от заетостта, нямат нито финансов буфер, нито преговорна позиция, за да поемат такъв шок за дълъг период.

От действащите **два режима за компенсации – за небитовите крайни потребители и за енергоемките потребители, тяхното действие е с отложено плащане точно, когато са най-необходими.**

1. Програмата за компенсиране на **небитовите потребители** премина през последователни решения на Министерския съвет: Решение № 691 от 6.10.2025 г., Решение № 344 от 30.04.2026 г. и Решение № 730 от 18.09.2026 г. С Решение № 344/2026 г., което беше резултат от структуриран диалог между Министерството на енергетиката и социалните партньори, беше въведено ежемесечно изчисляване и изплащане на компенсациите. Тази промяна бе приета положително от бизнеса, защото даваше предвидимост и възможност за навременно планиране на разходите.

С Решение № 730/2026 г. за периода от 1 септември 2026 г. до 30 юни 2027 г. редът е съществено променен:

- **Окончателната компенсация се изплаща еднократно**, след изтичането на целия десетмесечен период – основното плащане е предвидено след 30 юни 2027 г., а изплащането – до 31 декември 2027 г.
- **Междинна (авансова) подкрепа** се предоставя само в месеците, в които средната борсова цена надвиши **180 €/MWh**, макар компенсацията да се изчислява спрямо базова цена от **122,71 €/MWh**. За разликата между двете стойности не е предвидена никаква междинна подкрепа.
- **Окончателният процент на компенсиране** (до 80% от разликата) ще бъде определен с отделен акт на Министерския съвет едва след 30 юни 2027 г., според наличните по това време средства във Фонда.

Практическите последици са ясни. Септември 2026 г. завърши със средна цена 166,24 €/MWh – с около 43 €/MWh над базовата цена, но под прага за аванс. За този месец предприятията не получават никаква текуща подкрепа. Дори и за октомври, когато прагът е надвишен, авансът ще покрива само част от реалната тежест, докато предприятията имат оперативни разходи ежемесечно.

2. Специалната Програма за компенсиране на **енергоемките потребители**, приета с ПМС № 237/2025 г. в съответствие с европейската рамка CISAF (Пакта за чиста промишленост), беше официално разписана с тригодишен хоризонт от 1 юли 2025 г. до 30 юни 2028 г. и общ прогнозен бюджет до 334 млн. евро (с бюджет до 124 млн. евро за първия ценови период). Въпреки че рамката предвижда държавна помощ за индустриите със значителен риск от преместване на дейността извън ЕС, самото ѝ приемане през ноември 2025 г. за период, стартиращ ретроактивно през юли същата година, нагледно показа хроничното забавяне и фрагментиране при прилагането на подобни спасителни механизми в България.

Параметрите на този специален режим залагат изключително стриктен механизъм на подпомагане, който комбинира ценови ограничения с висока административна тежест:

- **Праг на задействане и интензитет.** Месечната компенсация се изчислява като 50% от среднопретеглената борсова цена за „Ден напред", но е поставена под железен предпазен клапан – реалната постигната цена на предприятието след подпомагането не може да пада под пределната намалена цена от **125 лв./MWh (63,91 €/MWh) за първия регулаторен период и 50 €/MWh за втория регулаторен период.**
- **Стриктно разграничаване на дейностите.** С последващите изменения в постановлението бе въведено задължително аналитично отчитане – предприятия с повече от една дейност получават компенсация **единствено за количеството електроенергия, потребено за допустимите икономически сектори** (по NACE кодове), което изисква подаване на допълнителни декларации и методики за измерване.
- **Насрещни зелени инвестиции.** Програмата задължава предприятията да вложат **най-малко 50% от получената помощ** в нови или модернизирани активи с доказан ефект (ВЕИ, съхранение, енергийна ефективност, водород или електрификация) в срок до 48 месеца, като при неизпълнение сумите подлежат на връщане в пълен размер заедно със законната лихва.

Административната процедура и верификация също бе допълнително затегната чрез нови изисквания за служебна обмяна на данни между ФСЕС, Министерството на енергетиката и мрежовите оператори, както и през задължителен независим финансов одит за подлежащите на такъв субекти. Финансовият модел на програмата залага на ежемесечни компенсации през фактурите, но със задължително окончателно изравняване за целия 12-месечен ценови период. При това, МС си запази правото при недостиг на средства във Фонд „Сигурност на електроенергийната система" да увеличава пределната цена или дори да спира прилагането на схемата.

В крайна сметка, след поредицата от корекции, специализираният режим по CISAF се очерта като механизъм с изключително висок праг на достъпност и тежки насрещни ангажименти. Вместо да осигури бърза и гъвкава оперативна ликвидност по време на ценови шокове, индустрията бе поставена в условия на строга административна съвместимост, при която държавната подкрепа е забавена във времето и е пряко обвързана с бъдещи инвестиционни рискове и последващи проверки.

Отлагането на компенсациите с над година от началото на периода означава принудително кредитиране на държавата от страна на предприятията – във време на по-скъпи пари и ограничен достъп до финансиране. Рисковете, които виждаме, са:

- **намаляване или спиране на производство, особено в енергоемки и конкурентно чувствителни сектори;**
- **съкращения, преминаване към непълно работно време и забавяне на трудови възнаграждения;**
- **невъзможност за изпълнение на дългосрочни договори при фиксирани цени;**
- **превантивно и принудително повишаване на цените на стоките и услугите, което ще засегне всички потребители и ще подхрани инфлацията;**
- **прекъсване на инвестиции и риск от закриване на предприятия, особено малки и средни, с необратими последици за местните пазари на труда.**

Като работодатели, ние сме загрижени за способността на предприятията да продължат да работят и да плащат възнагражденията на персонала си. Като синдикати, ние сме особено загрижени за защитата на работните места и за стабилността на доходите. И двете позиции водят до един и същ извод – **нужен е предвидим и работещ механизъм, а не отложено плащане.**

Високите цени на електроенергията засягат и небитови потребители с обществено значими функции, включително културни институции, които не са обхванати от специалния механизъм за компенсиране до цената за битовите крайни клиенти. За тях навременната и предвидима подкрепа е необходима за запазване на дейността и достъпа на гражданите до културни услуги.

Предвид изложеното, АИКБ, БСК, КРИБ, КНСБ и КТ „Подкрепа" настояваме:

1. **Да бъде свикана спешна среща в Министерския съвет** с участието на министър-председателя, министъра на финансите, министъра на енергетиката, както и на представители на национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите.
2. **Да бъде обсъдена рамката за енергоемките предприятия.**
3. **Да бъде обсъдена програмата за подпомагане на останалите небитови потребители.**
4. **„Булгаргаз" да прекрати различното ценообразуване**, от една страна, за топлофикации и газоразпределителни предприятия по т.нар. „регулирани цени" и, от друга страна, за енергоемките предприятия по т.нар. „цени за свободен пазар" в рамките на договорените количества за 2026 и 2027 г., докато има екстремни цени.
5. **Министерството на енергетиката и Фонд „Сигурност на електроенергийната система" да представят публично икономическата обосновка** за връщането към еднократно плащане – разполагаем ресурс на Фонда, прогнозни разходи при различни ценови сценарии, източници на финансиране и очакван процент на компенсиране.

6. **Да бъде проучено осигуряването на допълнителен финансов ресурс за Фонда**, така че забавеното плащане да не се превръща в риск от недофинансиране, включително чрез държавна гаранция, мостово финансиране или други инструменти.
7. **Да бъде създадена постоянна работна група** с участието на Министерството на енергетиката, Министерството на финансите, представители на работодателите и на синдикатите, която да следи цените на електрическата енергия ежемесечно и да предлага корекции на параметрите на Програмата, както и да обсъжда допълнителни мерки в подкрепа на предприятията и на заетостта.
8. **Да бъде направена предварителна консултация със социалните партньори в спешен порядък**, включително в рамките на Националния съвет за тристранно сътрудничество, преди всяка бъдеща промяна на параметрите на Програмата, както и за преглед и промени на енергийния пазар (суровини, горива, енергия), за защита на интересите на битовите и небитовите потребители в средносрочен план, предвид състоянието му и прогнозата за развитието му.

Остава ни още малко време, за да предотвратим по-сериозни последици през зимния сезон. Разчитаме на Вашето разбиране за спешността на въпроса и на конструктивен диалог. Национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите са готови да предоставят актуални данни и анализи от своите членове и да участват в търсенето на балансирано и финансово обосновано решение.

Очакваме Вашия отговор и потвърждение на дата и час за срещата.

С УВАЖЕНИЕ,

За организациите на работодателите:

ДОБРИ МИТРЕВ,
Председател на УС на БСК,
по поръчение на АИКБ, БСК и КРИБ

За организациите на работниците и служителите:

ПЛАМЕН ДИМИТРОВ,
Президент на КНСБ

ДИМИТЪР МАНОЛОВ,
Президент на КТ „Подкрепа"